

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU
z dnia*20 sierpnia*..... 2025 roku
w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Mewia Łacha”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940, z 2025 r. poz. 884) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na dwa lata zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Mewia Łacha”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. Identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, określono w załączniku nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków zwierząt z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań określono w załączniku nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku
[Signature]

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
Zagrożenia istniejące wewnętrzne		
1.	Drapieżnictwo mogące ograniczyć liczebność rybitw białoczelnych, rzecznych i czubatych oraz sieweczki obrożnej – niszczenie gniazd i jaj, zabijanie ptaków dorosłych i ich piskląt.	1) Ogrodzenie kolonii lęgowych płotem; 2) odłów drapieżników; 3) olejowanie i przekłuwanie jaj mew srebrzystych gniazdujących w sąsiedztwie kolonii rybitw; 4) ochrona gniazd i piskląt sieweczki obrożnej <i>Charadrius hiaticula</i> .
Zagrożenia istniejące zewnętrzne		
2.	Nieukierunkowana, masowa turystyka i związana z nią antropopresja powodująca: – płoszenie ptaków skutkujące porzucaniem przez nie lęgów, – rozdeptywanie i niszczenie gniazd przez turystów, – niszczenie infrastruktury służącej ograniczaniu skutków antropopresji oraz edukacji, – niszczenie roślinności, – zawlekanie nasion/części roślin gatunków obcych dla flory rezerwatu, – zaśmiecanie rezerwatu.	1) Strzeżenie terenu, na którym występują kolonie lęgowe ptaków siewkowych; 2) podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym; 3) utrzymanie w należytym stanie infrastruktury służącej ukierunkowaniu ruchu turystycznego oraz edukacji i informacji; 4) współpraca ze służbami uprawnionymi do egzekwowania przepisów dotyczących ochrony rezerwatu oraz gatunków podlegających ochronie prawnej; 5) systematyczne usuwanie odpadów.
3.	Dopływanie do łąk i innych miejsc odpoczynku fok powodujące ich płoszenie.	1) Strzeżenie miejsc odpoczynku fok; 2) podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym; 3) współpraca ze służbami uprawnionymi do egzekwowania przepisów dotyczących ochrony rezerwatu oraz gatunków podlegających ochronie prawnej.
Zagrożenia potencjalne wewnętrzne		
	Nie stwierdzono.	Nie wskazuje się.
Zagrożenia potencjalne zewnętrzne		
	Nie stwierdzono.	Nie wskazuje się.

Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia ...20...~~lipnia~~... 2025 roku

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków zwierząt z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych
1.	Eliminacja zagrożeń ze strony drapieżników:		
	1) instalacja ogrodzenia uniemożliwiającego penetrację kolonii rybitw przez drapieżniki lądowe;	drewniany płotek o wys. 1,60 m na dł. ok. 200 m i/lub płot z gęstej siatki pod napięciem, zainstalowany w sposób uniemożliwiający drapieżnikom podkopywanie się (długość płotu pod napięciem zależna od wielkości oraz lokalizacji kolonii lęgowych);	cypel i łachy – płot umieścić w znacznej odległości od kolonii rybitw (optymalne ok. 100 m);
	2) odłów drapieżników: przeżyciowo, usuwanie osobników poza rezerwat po uzgodnieniu z właściwym kołem łowieckim;	w miarę aktualnych potrzeb;	obszar rezerwatu - Obwód Ochrony Sobieszewo, Obchód Orle ¹⁾ ;
	3) olejowanie lub przekłuwanie jaj mew srebrzystych występujących w sąsiedztwie kolonii rybitw;	wszystkie gniazda mew srebrzystych założone na łachach w rezerwacie;	obszar rezerwatu ze szczególnym uwzględnieniem piaszczystych łach;
	4) montaż koszy ochronnych (kształt klosza) dla ochrony gniazd sieweczki obrożnej <i>Charadrius hiaticula</i> ;	dolny rząd ściany kosza będzie miał oczka o wym. 50x100 mm, Ø kosza u podstawy - 125-150 cm, wysokość nad poziomem gruntu - 50-100 cm.	obszar rezerwatu.
2.	Ograniczenie antropopresji poprzez:		
	1) patrolowanie rezerwatu;	od rozpoczęcia okresu lęgowego ptaków – w okresie ich wzmożonego zagrożenia – codziennie, przez maks. 8 osób;	obszar rezerwatu;
	2) wygrodzenie i utrzymanie szlaku udostępnionego dla ruchu pieszego ²⁾ ;	ścieżka o szer. ok. 3 m i dł. ok. 2,5 km, wygrodzona na dł. ok. 700 m drewnianymi słupkami,	Obwód Ochrony Sobieszewo, Obchód Orle, oddział 49 c,b;

¹⁾ wg Planu Urządzenia Lasu dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa będących w zarządzie Urzędu Morskiego w Gdyni na lata 2017-2026.

²⁾ Na podstawie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 26 czerwca 2020 r. w sprawie wyznaczenia szlaku udostępnionego dla ruchu pieszego w rezerwacie przyrody „Mewia Łacha”.

	3) utrzymanie wieży widokowej do obserwacji ptaków;	bieżąca konserwacja elementów wieży i zamontowanych na niej tablic edukacyjnych;	Obwód Ochrony Sobieszewo, Obchód Orle, Oddział 49 c;
	4) przycięcie zarośli wierzbowych przy wieży widokowej;	działania wykonywane jednokrotnie w ciągu roku przed rozpoczęciem sezonu turystycznego;	Obwód Ochrony Sobieszewo, Obchód Orle, Oddział 49 c;
	5) wykoszenie roślinności zielnej i przycięcie gałęzi drzew (głównie wierzby) na przebiegu szlaku udostępnionego dla ruchu pieszego;		
	6) utrzymanie tablic edukacyjnych i informacyjnych;	według potrzeb;	obszar rezerwatu;
	7) utrzymanie w odpowiednim stanie lub zabezpieczenie platformy, umożliwiającej obserwację ptaków i żeremia bobrów;	platforma o wys. 2 m bez zadaszenia;	Obwód Ochrony Sobieszewo, Obchód Orle, oddział 49c;
	8) montaż schronienia dla osób strzegących kolonii lęgowych ptaków;	domek drewniany o wymiarach podstawy 6x4 m, od 1 lipca do 15 września, po tym terminie należy rozebrać i wywieźć konstrukcję poza rezerwat;	Obwód Sobieszewo, Obchód Orle, Oddział 49b.
3.	Usuwanie odpadów.	według potrzeb.	Obszar rezerwatu.

Uzasadnienie

Zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Mewia Łacha” zostały opracowane na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 poz. 1478 ze zm.), zgodnie z art. 22 ust. 3 tej ustawy. Przez zadania ochronne rozumie się wyszczególnienie ustalonych działań ochronnych, które wynikają z potrzeby przeciwdziałania stwierdzonym zagrożeniom i utrzymania celu ochrony rezerwatu.

Rezerwat przyrody „Mewia Łacha” został powołany na mocy § 4 Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 09 października 1991 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 38 poz. 273). Celem ochrony rezerwatu, zgodnie z tym aktem, jest *„zachowanie ze względów dydaktycznych i naukowych, kolonii lęgowych rzadkich gatunków rybitw, miejsc lęgowych, odpoczynku i żerowania ptaków siewkowatych i blaszkodziobych oraz krajobrazu stożka ujściowego Wisły.”*

Rezerwat położony jest w województwie pomorskim, w powiecie Gdańsk, na terenie Miasta Gdańska i w powiecie nowodworskim, w gminie Stegna. Rezerwat położony jest na terenie będącym własnością Skarbu Państwa w zarządzie Urzędu Morskiego w Gdyni. Rezerwat częściowo położony jest w obrębie dwóch obszarów Natura 2000: Ostoja w Ujściu Wisły PLH220044 i Ujście Wisły PLB220004, a część zachodnia – również w Obszarze Chronionego Krajobrazu Wyspy Sobieszewskiej.

Rezerwat „Mewia Łacha” obejmuje stożek ujściowy rzeki Wisły (Przekopu Wisły) oraz łachy, które wynurzają się w nurcie Wisły. Teren ten podlega bardzo dynamicznym procesom i ciągłym zmianom wynikającym z działalności dużej rzeki i morza oraz antropogenicznym oddziaływaniom zapewniającym drożność ujścia Wisły. Stożek wraz z łachami tworzy się na skutek dominacji procesów akumulacji rzecznej, morskiej, eolicznej i organicznej nad procesami erozyjnymi. Na skutek akumulacji osadów powstają bardzo dogodne warunki dla rozwoju fauny bezkręgowej, która zapewnia bogate żerowisko dla wielu gatunków ptaków w różnych okresach roku. Uwarunkowania siedliskowe oraz geomorfologiczne - obecność okresowych jezior, rozległych płączn, okresowych mniejszych i większych piaszczystych wysp i półwyspów oraz wydmy w różnych fazach rozwoju, stwarzają warunki do odpoczynku, żerowania i gniazdowania ptaków, co powoduje, że teren ten jest ważną ostoją ptaków o randze europejskiej. Z drugiej strony, rezerwat jest niezwykle atrakcyjny krajobrazowo, i co się z tym wiąże, masowo odwiedzany przez turystów. Presja turystyczna ogranicza możliwości wyprowadzenia lęgów dla wielu gatunków ptaków, w szczególności zakładających gniazda na plaży i wydmach. Alternatywą dla terenu lądowego są piaszczyste łachy powstające na morzu, oddalone od brzegu. Są one wykorzystywane przez ptaki, ale stanowią także miejsca stałego bytowania (i niekiedy rozrodu) głównie dla foki szarej i sporadycznie dla foki pospolitej.

Poza okresem lęgowym, rezerwat pełni ważną ostoję dla ptaków w okresie migracji wiosennych i jesiennych, a także dla gatunków zimujących.

Poza antropopresją wynikającą z masowej turystyki, zagrożeniem dla ptaków gniazdujących w rezerwacie jest drapieżnictwo skutkujące niszczeniem gniazd i jaj, zabijaniem ptaków dorosłych i ich piskląt. W przypadkach, gdy dotyczy ono gatunków rzadkich i zagrożonych, może w znaczący sposób ograniczyć populację tych gatunków, np. rybitw białoczelnej, rzecznej i czubatej oraz sieweczki obrożnej.

Działania ochronne w rezerwacie wskazane w zarządzeniu dotyczą zarówno ograniczania skutków antropopresji, jak też indywidualnej ochrony ptaków lęgowych.

Dla ochrony gniazd i piskląt ptaków odbywających lęgi na plaży i wydmach zaplanowano budowę barier utrudniających dostęp drapieżnikom (i ludziom), czyli koszy ochronnych lub ogrodzeń drewnianych lub z siatki (pastuch elektrycznego). Bezpośredniej

eliminacji drapieżników służyć będzie olejowanie lub przekłuwanie jaj mew srebrzystych występujących w sąsiedztwie kolonii rybitw lub odłów drapieżników, np. lisów.

Niezwykle ważnym działaniem ochronnym jest ukierunkowanie i ograniczenie masowego ruchu turystycznego, którego największe nasilenie zbiega się czasowo z okresem wychowu piskląt ptaków chronionych w rezerwacie. W tym celu podejmowane są działania edukacyjne i informacyjne, często połączone z patrolowaniem tych części rezerwatu, które są najważniejsze dla ptaków lęgowych. Działania te od wielu lat wykonuje Grupa Badawcza Ptaków Wodnych KULING. Ukierunkowaniu przemieszczania się turystów służy infrastruktura pobudowana w rezerwacie, tj. platforma i wieża widokowa, wygradzony szlak pieszy i liczne tablice informujące o walorach przyrodniczych rezerwatu i sposobach ich ochrony. W celu umożliwienia poruszania się po wyznaczonym szlaku oraz jego lepszej identyfikacji w terenie zaplanowano przycięcie roślinności zielnej i gałęzi drzew znajdujących się w świetle szlaku. W ramach działań ochronnych przycinane będą gałęzie zarośli wierzbowych znajdujących się przy wieży widokowej. Pozwoli to na utrzymanie otwartego wejścia na wieżę oraz zminimalizuje możliwość pozostawiania przez turystów śmieci w zaroślach.

Działania dotyczące ochrony ptaków przed antropopresją przyczynią się również do ograniczenia płoszenia fok odpoczywających w rezerwacie – na łachach w nurcie Wisły oraz urządzeniach hydrotechnicznych, np. kierownicach. Z uwagi na presję, jaką wywierają na foki posiadacze i użytkownicy skuterów i łodzi motorowych, niezbędna jest współpraca ze służbami, które posiadają odpowiedni sprzęt i kompetencje, np. strażą morską i policją. Z organami tymi współpracują również stowarzyszenia i organizacje, m. in. : Grupa Badawcza Ptaków Wodnych KULING oraz WWF Polska.

W rezerwacie nie przewiduje się wykonania zadań ochronnych dotyczących ochrony czynnej gatunków roślin lub grzybów. W rezerwacie nie ma obszarów objętych ochroną ścisłą i krajobrazową.

Zadania przygotowano w porozumieniu z Grupą Badawczą Ptaków Wodnych KULING, która realizuje działania ochronne w rezerwacie.

Projekt zarządzenia przesłano do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (mail z dnia 25 lipca 2025 r.), która wniosła drobne uwagi dotyczące aktualizacji publikatora ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (mail z dnia 31 lipca 2025 r.). Wniesiono poprawki do zarządzenia w tym zakresie.